

דברי ח' ל. אשכול

המוטב השלושה עשר של מועצה המפלגה

חל-אביב, 14-16.4, 1979

ל. שקולניק: כשנצט ברל אחמול בשאלה הפוליטית הוא בקט רשות לא לדעת.

הוא אמר, אני לוקח לי רשות להגיד שאינני יודע, אפשר שברל היודעי מצא בכל זאת לנחוצו להגיד שעכשיו עוד לא הזמן לדעת. ואני יודע שגט רש"י היה אומר למעמים "לא ידעתי". אבל כשטעתי אחמול את הדברים קמה אצלי השאלה, עד מהי אפשר להגיד לנו וליהודים בעולם, אינני יודע. מי ששב מלונדון לאמריקה היה אומר שם, החקוק בישוב, אין לנו מה להיג, אין לנו מה לעשות, החקוק בישוב, הישוב יודע, הישוב יודע, ואנחנו הרי הצורך ליהודים האלה ונקרא אותם לפעולה. עוד בחיותי שם הרגשתי שכבר צריכים לקרוא אותם לפעולה, למעשים. לא מספיק שהאקטקוסיבה או הישוב אומרים, לא נכנע, צריך גם לקרוא אותם לפעולה ולמעשים, צריך להגיד להם מהו צריך להראות להם דרך. וגם אני קובל. גם לי חסר העיקר הזה במועצה. ואני מקבל שזוהי מועצה סגורה. ואם צריכה להיות מועצה עוד יותר סגורה, חתיה, אבל צריכים להיות ביננו 100 איש, 50 איש שידעו מה הדרך. ואולי נחוצה לנו באמת קודם כל חברות טובה, חברות נאמנה בתנועהנו. ואולי משום כך מוטב לנו עוד לדחות כמה דברים. ודרושה לנו עכשיו קודם כל מפלגה, דרוש לנו ישוב, וכספה שנאמר "לא נכנע" נדע מה כוחו של הישוב ומה שלמותו ומה אנחנו בחוכו ומה שלמותנו. אני נותן את כל המשקל לדבר הזה. אולי זהו הקרבן שברל משלם, אבל אני שואל, מתי כבר יהיה לנו ברור מהו. ברל אמר, היו שנים בימי אוגנדה, שחברים הלכו לארץ ישראל. גם אני יחלתי אז לארץ ישראל, אבל אז לא היו מיליון ערבים בארץ ישראל ולא היה עדיין חצי מיליון יהודים בארץ ישראל ולא היה שלטון אנגלי בארץ ישראל. היו אז כמה שופרים הורכים. ברל סבר שחשב על כך שבאזורים שלא יחכו ליהודים קרקע נקנה על שמות של גורים. בהיותי באמריקה אמרתי, נקנה ע"ש שמות-גורים. אולם לבסוף אמר ברל שיכול להיות שיהיו אזורים שלא נוכל לקנות בהם בשום דרך. זאת אומרת שזה אינני כ"כ פשוט ואיננו כ"כ קל, אם כן צריך לדעת גם את הצד השני. וכשם שברל ציין אחמול: שורה של מעשים בדרך של עליה, בדרך של חתישבות, בדרך של קרקע, כך צריכה להיות גם שורה של מעשים בספירה הזאת שנקראת הספירה הפוליטית. לא עשה זאת בן-גוריון. משום שהוא חושב שהוא פסור מזה. ומה יהיה מחר, מה תהיה המלחמה, מה יהיו היחסים עם הנציב וקט הספסלה? (בן-גוריון: משום שאני חי בזה, אסור לי לדבר על זה. רחל ינאית: ע"י מי תעביר את הפעולה אם לא

ע"י מיטב אנטינו שבמועצה?) בכל אופן אני מוכן להקריב גם את הקרבן הזה, שכאן אסור לדבר על כך, אבל צריך שאדע שישנם עשרה אנשים שלהם ברור, הם יודעים/לעשות והם יעשו. לי זה חסר כיום, וזה יחסר לי מחר אם תשלח אותי לאיזה מקום. חסר לי לדעת מה יהיה כך ומה יהיה אחרת. וזאת יחדות אמרתי זהו המרכז היהודי הגדול ביותר כיום בעולם, יש שם מרכז של מיליונים יהודים שאנחנו מקוים שמנו הרבה, הוא יעשה ויפעל אם ידע מה נחוץ ואם אנחנו נפעל.

בשביל החלק ה'ונסטרקטיבי שדובר עליו במועצה, בשביל עליה, קרקע, כבוש נחוצים אמצעים עצומים. על זה בודאי אין בינינו חולקים. אולי יש חולקים בשאלה הסימפון. אינני יודע מה הויכוח הזה, אבל אני מניח שבכל הנושאים אין חילוקי דעות רבים ביחס לצורך ברכישה קרקע, בעליה, בכבוש הקרקע ובהתייבוח עליו. לשם כל זה נחוצים אמצעים. ואינני יודע אם אערוך את דברי בצורה קובלנה והתאוננות או בצורת הצעה. אני אומר שישנם אמצעים ענדיים ליהודי העולם כשבגל ארץ-ישראל גם בימים-אלה. ואולי בימים אלה יותר מאשר בימים אחרים. ואני קובע ואומר שאיננו יודעים לכסס מהם ולקבל מהם כסף. איזה פעמים היה לי קשה בעצמי לשלוח כאשר חוזרים סליחים מחו"ל ואומרים זאת. חיחה לי טאלה אליהם: מדוע לא לקחת כאשר אתה מספר שאפשר לקבל, מדוע לא הבאת את המיליונים? אבל אני מוכרח להגיד שאמסב לקבל ולהתאונן על זה שאיננו מסוגלים לקבל. יש בחנועה הציונית מוסדות מקודשים לפעולה כספית, ואלה הן הקרנות הציוניות והם היהודים השולטים בענין הזה של קבלת כסף לפי היקפט, לפי יכולתם. וכל אדם וכל מוסד יש לו מה שניתן לו מבראשית. מה שיכלו לפתח, פיתחו עד לגובה ידוע ועד למדרגה ידועה. יותר מזה הם אינם יכולים. ואנחנו עוד מימי ארלוזורוב ומלפני ארלוזורוב דברנו על המלוה ולא יצאנו מגדר של דבור באיזו ישיבת לילה אחרונה של הועה"ם או של קונגרס. לא ניסינו לעשות את הדבר כשם שנסינו לעשות עשרים דברים אחרים, שבהם ניסינו, שברנו ראש ושוב נסינו עד שיצאנו לדרך הטלן. דאיתי זאת גם בישיבת הועה"ם הציוני בלונדון, שברג האחרון מישהו קופץ באיזה מין כנף וחושב להציל את העולם ואח"כ באים לאמריקה ולא דובים ולא יגד, כי אין עבודה והכנסה שיחיה. אנחנו בציונות, בקונגרס ובאכסקוטיבה כוח מכריע. את איננו כוח מכריע במספר, אבל העולם יודע שאנחנו מכריעים, ואנחנו באופן כזה אחרים מאד לדבר הזה. אנחנו אחראים ל"בעל הביתיות" שבהסתדרות הציונית באמריקה, אם אוספים כסף או אינם אוספים כסף. הגיעה השעה להעמיד לפס כן חבר אכסקוטיבה מיוחד או מוסד מיוחד בעל אכסקוטיבה סופית, שבו תלוי הדבר, טלא יהיה זה אצלו ענין אחד בין & 77 ענינים אחרים שחברי אכסקוטיבה עוסקים בהם

למעלה ראש, כשם שאנחנו בועה"ם של ההסתדרות ובמרכז החקלאי עסוקים למעלה
ראש 28 שעות ביום, כל אחד מאתנו חושב שבזה הוא מציל את המצב, הלואי שהיה
עסוק רק 25 שעות ליום וסעה אחת ינחה וירכז את הסעולה ויקיף אותה ויחשוב
עליה. אין ברנועתנו ואין בהנועה הציונית מי המקיף את כל הסעולה כולה,
לא מסתכלים בתמונה מקרוב. רק כאשר מיהרו מאתנו מתרחק מארץ ישראל לאיזו
שליחות, - שם אינם עובדים 24 שעות ליום - אז רואים מה נעשה אצלנו ומה
נעשה אצל הציונים. מכאן אולי גם החזכיר של ארלונדורוב על הציונות באמריקה.
שם הייתה לו אפשרות להסתכל, וכל מי שנוסע וחוזר אח"כ לא"י, הוא בא לשיבת
הבועה"ם ומוסר דו"ח המכיל אותם הרשמים על הציונות באמריקה, אולם שום דבר
לא זז, כי כולם עסוקים, וזה רק נרשם בפרוטוקול. הענן הזה של הרמח
אמצעים גדולים, של מלוח דורש מוסד מיוחד...